
**Broj: 03/10-50-3-96-7/10
Sarajevo, 19.05.2010.**

Istraživanje broj 081

BUDŽET PARLAMENTA – PROCEDURA IZRADE I USVAJANJA

BUDŽET PARLAMENTA – PROCEDURA IZRADE I USVAJANJA

Uvod

Na osnovu raspoloživih podataka u ovom radu opisana je procedura izrade i usvajanja budžeta parlamenta u pojedinim članicama Evropske unije.

U nekim zemljama prijedlog budžeta priprema administracija parlamenta, a zatim ga usvajaju nadležne komisije i rukovodeća tijela parlamenta, a u pojedinim zemljama prijedlog budžeta parlamenta pripremaju nadležne komisije.

U nekim zemljama prijedlog budžeta parlamenta usvaja se na plenarnoj sjednici parlamenta (Grčka, Italija, Portugal), dok u drugim zemljama prijedlog budžeta usvajaju nadležne komisije ili rukovodeća tijela parlamenta.

Na kraju rada nalazi se tabela sa podacima o tome ko priprema i utvrđuje budžet parlamenta i na koji način se prijedlog budžeta razmatra u pojedinim evropskim zemljama.

Finska

Prijedlog budžeta Parlamenta priprema administracija Parlamenta, u skladu sa smjernicama koje definira Komisija kolegija. Komisiju kolegija čine predsjedavajući Parlamenta, zamjenici predsjedavajućeg i četiri poslanika koje Parlament izabere između svojih članova, i njihovi zamjenici.

O konačnom prijedlogu budžeta odlučuje Komisija kolegija. On se zatim upućuje Ministarstvu finansija i dodaje se u prijedlog državnog budžeta (bez amandmana).

Francuska

U Francuskoj Predstavnički dom i Senat pripremaju svoj godišnji budžet odvojeno, pod rukovodstvom kvestora (*kvestor = "blagajnik", član parlamenta koji je zadužen za praćenje finansija i administrativnog rada parlamenta i finansijskih pitanja poslanika*).

Zatim se sastaje zajednička komisija koju čine kvestori iz dva doma (ukupno šest), a predsjedava joj član Revizorskog suda, kojemu pomažu dvojica sudija tog suda koji imaju savjetodavnu ulogu.

Ova zajednička komisija odlučuje o iznosu novca potrebnom za rad svakog doma, a taj iznos se pojavljuje u finansijskom zakonu. Uz finansijski zakon prilaže se izvještaj zajedničke komisije s obrazloženjem.

Grčka

Prijedlog budžeta Parlamenta priprema nadležna parlamentarna komisija, u skladu sa članom 46. stav (3) Poslovnika. Zatim se o nacrtu budžeta Parlamenta obavlja rasprava i glasa se na plenarnoj sjednici Parlamenta.

Mađarska

Procedura utvrđivanja budžeta Parlamenta propisana je članom 135. Poslovnika. Prijedlog budžeta izrađuje finansijski generalni direktor, pod vođstvom i prema smjernicama predsjedavajućeg Parlamenta. Uz saglasnost Komisije za rad Parlamenta i nakon konsultacija s Komisijom za budžet, predsjedavajući Parlamenta upućuje budžet Vladi radi pripreme zakona o budžetu.

Italija

Predsjednik doma, uz odobrenje Biroa (*Kolegija*), i na prijedlog kvestora, upućuje Vladi budžetski zahtjev. (*Kvestor = "blagajnik", član parlamenta koji je zadužen za praćenje finansija i administrativnog rada parlamenta i finansijskih pitanja poslanika.*)

Sektori i uredi Parlamenta obavljaju pripremni rad za izradu prijedloga budžeta i planskih dokumenata.

Kvestori izrađuju godišnji i dugoročni budžet, i završni račun. Oni također odobravaju program administrativnih aktivnosti.

Biro (*Kolegij*) odobrava budžet, koji se zatim podnosi Domu.

Oba doma na svojoj plenarnoj sjednici odobravaju svoj budžet, kao i završni račun.

Latvija

Prijedlog budžeta Parlamenta razmatraju komisije, a odobrava predsjedništvo Parlamenta. Nakon toga budžet se upućuje ministru finansija, koji ga bez amandmana uvrštava u prijedlog zakona o državnom budžetu.

Portugal

Prijedlog budžeta pripremaju nadležne službe, koje koordinira generalni sekretar Parlamenta, u skladu sa smjernicama i ciljevima koje prethodno utvrdi Upravni odbor za administraciju. Prijedlog budžeta mora biti pripremljen najkasnije 15 dana prije nego što se prijedlog državnog budžeta podnese Parlamentu.

Parlament usvaja budžet Parlamenta na svojoj plenarnoj sjednici, prije usvajanja državnog budžeta.

Slovenija

Prijedlog finansijskog plana priprema generalni sekretar Parlamenta u dogovoru s Vijećem predsjednika. Prijedlog finansijskog plana se zatim upućuje Vladi.

Švedska

Sekretarijat Parlamenta priprema prijedlog budžeta Parlamenta, a o njemu odlučuje Upravni odbor Parlamenta (rukovodeće tijelo koje čine predsjedavajući i deset članova Parlamenta). Prijedlog budžeta se zatim upućuje Vladi.

BUDŽET PARLAMENTA

Država	Ko u parlamentu priprema i ko utvrđuje budžet?	Postoje li u pripremi ograničenja od strane vlade (npr. zbog makroekonomskih pokazatelja)?	Da li se tokom izrade budžeta saraduje ili pregovara s vladom?	Da li se budžet parlamenta razmatra na plenarnoj sjednici ili na sjednici nadležnog parlamentarnog tijela?	Da li je prijedlog budžeta/budžet parlamenta sastavni dio državnog budžeta?
Austrija Gornji dom	Predsjednik Doma zajedno sa potpredsjednicima uvrđuje budžet i upućuje Ministarstvu finansija		Da, pregovara se sa Ministarstvom finansija	Da	Da
Belgija Predstavnički dom	Nacrt budžeta priprema Sektor za finansije, a budžet utvrđuju Odbor kvestora (College of Questors) ¹ , Komisija za finansije Doma, i Dom plenarno. College of Questors upućuje budžet Vladi.	Teoretski ne. U praksi da, od 2003.	Da, od 2003. Pregovara se s Vladom.	Da	Ne (osim operativnih naknada)
Belgija Senat	Budžet priprema Sektor za finansije, a utvrđuje ga Odbor kvestora (College of Questors) i upućuje ga Vladi.	Teoretski ne. U praksi da, od 2003.	Da, od 2003. Pregovara se s Vladom.	Da	Ne (osim operativnih naknada)
Hrvatska	Sekretar Parlamenta, zatim predsjednik Parlamenta, koji upućuje budžet Ministarstvu finansija.	Da, smjernice Vlade za period od tri godine.		Da, kao dio državnog budžeta.	Da
Češka Republika Predstavnički dom	Nacrt budžeta priprema Sektor za ekonomsku upravu, Sekretarijat. Komisija za	Da, makroekonomski indikatori.	Da, pregovaraju generalni sekretar Doma, Komisija za	Može se razmatrati.	Da

¹ (Quaestor = "blagajnik", član parlamenta koji je zadužen za praćenje finansija i administrativnog rada parlamenta i finansijskih pitanja poslanika, n.p.).

Država	Ko u parlamentu priprema i ko utvrđuje budžet?	Postoje li u pripremi ograničenja od strane vlade (npr. zbog makroekonomskih pokazatelja)?	Da li se tokom izrade budžeta saraduje ili pregovara s vladom?	Da li se budžet parlamenta razmatra na plenarnoj sjednici ili na sjednici nadležnog parlamentarnog tijela?	Da li je prijedlog budžeta/budžet parlamenta sastavni dio državnog budžeta?
	organizaciju usvaja ili odobrava budžet, a konačnu odluku donosi Komisija za budžet. Sekretarijat upućuje budžet Ministarstvu finansija.		budžet i zamjenik ministra finansija. Konačnu odluku donose Komisija za organizaciju i ministar finansija.		
Danska	Generalni sekretar priprema nacrt budžeta. Predsjedništvo Parlamenta i Komisija za Poslovník usvajaju budžet.	Ne	Ne. Ministarstvo finansija samo se informira o budžetu.	Može se razmatrati. Obično se ne razmatra.	Da
Estonija	Osoblje Sekretarijata	Da, makroekonomski indikatori	Da, pregovara se s Vladom	Da, u okviru državnog budžeta	Da
Finska	Nacrt budžeta priprema Sektor za finansije u Sekretarijatu. Nacrt se dostavlja Komisiji za sekretarijat Doma, Komisiji za finansije i Domu plenarno. Komisija za rad Sekretarijata dostavlja budžet Ministarstvu finansija	Ne, samo tehničke smjernice Ministarstva finansija	Ne	Da, na sjednici Komisije za finansije i na plenarnoj sjednici Doma	Da
Francuska Predstavnički dom	Budžet utvrđuju Odbor kvestora (College of Questors), Zajednička komisija (Questors, Glavna revizijska institucija) i predsjedavajući Doma. Predsjedavajući	Ne	Ne	Ne	Ne Samo iznosi

Država	Ko u parlamentu priprema i ko utvrđuje budžet?	Postoje li u pripremi ograničenja od strane vlade (npr. zbog makroekonomskih pokazatelja)?	Da li se tokom izrade budžeta saraduje ili pregovara s vladom?	Da li se budžet parlamenta razmatra na plenarnoj sjednici ili na sjednici nadležnog parlamentarnog tijela?	Da li je prijedlog budžeta/budžet parlamenta sastavni dio državnog budžeta?
	zatim obavještava Ministarstvo finansija.				
Njemačka Predstavnički dom	Vijeće staraca priprema prijedlog budžeta, Komisija za budžet	Ne	Da. Pregovori s Ministarstvom finansija, ako postoje devijacije, prijedlog Doma se dodaje prijedlogu budžeta u originalnoj verziji	Da. Da. Na komisiji i na plenarnoj sjednici.	Da
Njemačka Gornji dom	Administracija priprema prijedlog budžeta, predsjedništvo Doma nakon konsultacija sa Stalnom savjetodavnom komisijom	Ne	Da. Pregovori s Ministarstvom finansija, ako postoje devijacije, prijedlog Doma se dodaje prijedlogu budžeta u originalnoj verziji	Da. Na komisiji i na plenarnoj sjednici.	Da
Grčka	Sektor za budžet (Odjel za ekonomske poslove), generalni sekretar (smjernice), Komisija za ekonomiju, Dom plenarno	Da. Makroekonomski ciljevi Ministarstva za ekonomiju (poslaničke naknade, plate osoblja)	Ne. Saradnja s Uredom generalnog revizora.	Da. Na parlamentarnoj Komisiji za ekonomiju i na plenarnoj sjednici.	Da
Mađarska	Rukovodilac za ekonomiju u Sekretarijatu, predsjedavajući Doma (upućuje Vladi), Komisija Doma (daje saglasnost), Komisija za budžet (daje mišljenje).	Da. Makroekonomski indikatori.	Ne.	Da/ može se razmatrati kao dio državnog budžeta.	Da
Italija Predstavnički	Da. Biro kvestora	Ne. Vlastita	Ne	Da	Ne. Samo se navodi

Država	Ko u parlamentu priprema i ko utvrđuje budžet?	Postoje li u pripremi ograničenja od strane vlade (npr. zbog makroekonomskih pokazatelja)?	Da li se tokom izrade budžeta saraduje ili pregovara s vladom?	Da li se budžet parlamenta razmatra na plenarnoj sjednici ili na sjednici nadležnog parlamentarnog tijela?	Da li je prijedlog budžeta/budžet parlamenta sastavni dio državnog budžeta?
dom	(razmatra).	makroekonomska ograničenja.			iznos.
Italija Senat	Da. Kvestori (objedinjavaju prijedlog budžeta), Biro (daje saglasnost), predsjedavajući Pete stalne komisije izvještavaju Senat, predsjednik Senata upućuje zahtjev Ministarstvu trezora.	Ne	Ne	/	/
Litvanija	Ne / Da Ured Parlamenta upućuje prijedlog procjena troškova Ministarstvu finansija, saradnja	Da. Ministarstvo finansija kontrolira budžet makroekonomski	Da. Saradnja s Ministarstvom finansija.	Da. Kao dio državnog budžeta.	Da
Makedonija	Ne. Budžetski zahtjev upućuje se Ministarstvu finansija. Ministarstvo finansija pravi prijedlog budžeta. Razmatra se na Komisije za finansije i budžet.	/ Ministarstvo finansija pravi prijedlog budžeta.	/ Ministarstvo finansija pravi prijedlog budžeta.	Da. Vijeće za budžet, Komisija za finansije i budžet.	Da
Nizozemska Drugi dom (Predstavnički)	Teoretski ne, u praksi da. Rukovodilac Sektora za finansije, generalni sekretar. Predsjedavajući upućuje Vladi.	Teoretski da, u praksi ne. "Džentlmenki dogovor". Ne (odnedavno utvrđeno zakonom).		Da. Prije državnog budžeta (u junu).	Da
Nizozemska Prvi dom (Gornji dom)	Da. Kao dio budžeta Ministarstva unutrašnjih poslova. Biro (predsjednik i	Teoretski da, u praksi ne.		Da	Da

Država	Ko u parlamentu priprema i ko utvrđuje budžet?	Postoje li u pripremi ograničenja od strane vlade (npr. zbog makroekonomskih pokazatelja)?	Da li se tokom izrade budžeta saraduje ili pregovara s vladom?	Da li se budžet parlamenta razmatra na plenarnoj sjednici ili na sjednici nadležnog parlamentarnog tijela?	Da li je prijedlog budžeta/budžet parlamenta sastavni dio državnog budžeta?
	potpredsjednici) upućuju Senatu. Komisija.				
Poljska Sejm (Predstavnički dom)	Da. Rukovodilac Sekretarijata upućuje Ministarstvu finansija. Predsjedavajući Doma usvaja. Obavljaju se konsultacije s predsjedništvom Doma i Komisijom za pravila i poslanike, koja daje mišljenje.	Ne. Može sugerirati makroekonomske indikatore.	Ne. Vlada daje mišljenje.	Da. Često na nadležnim komisijama.	Da
Poljska Senat	Da. Šef finansija. Predsjedavajući Doma, uz konsultacije s predsjedništvom i komisijama.	Ne. Može sugerirati makroekonomske indikatore.	Ne. Vlada daje mišljenje.	Da. Na komisijama i na plenarnoj sjednici Senata.	Da. Prilaže se.
Portugal	Sektor za finansije, generalni sekretar. Uprava administracije odobrava.	Ne	Ne	Da, prije rasprave i usvajanja državnog budžeta.	Usvaja se prije državnog budžeta.
Rumunija Predstavnički dom	Da. Generalni sekretar. Biro (kolegij) upućuje na plenarnu sjednicu Doma.	Da. Makroekonmski podaci Vlade.	Ne	Da	Da
Slovačka	Sekretarijat upućuje Ministarstvu finansija.	Da. Makroekonomski indikatori.	Da. Pregovori s Ministarstvom finansija.	Da. Na komisijama i na plenarnoj sjednici.	Da
Slovenija Predstavnički dom	Generalni sekretar priprema prijedlog. Vijeće predsjednika daje saglasnost i upućuje taj prijedlog Vladi.	Da. Makroekonomski indikatori (Ministarstvo finansija). Parlament ne može mijenjati obim budžeta.	Da. Pregovori s Ministarstvom finansija. Prijedlog Parlamenta dodaje se prijedlogu budžeta u	Da. Na Komisiji za javne funkcije i izbore, Komisiji za finansije i monetarnu politiku. Može se	Da

Država	Ko u parlamentu priprema i ko utvrđuje budžet?	Postoje li u pripremi ograničenja od strane vlade (npr. zbog makroekonomskih pokazatelja)?	Da li se tokom izrade budžeta saraduje ili pregovara s vladom?	Da li se budžet parlamenta razmatra na plenarnoj sjednici ili na sjednici nadležnog parlamentarnog tijela?	Da li je prijedlog budžeta/budžet parlamenta sastavni dio državnog budžeta?
			svoje originalnoj verziji.	razmatrati na plenarnoj sjednici.	
Španija Predstavnički dom	Generalni sekretar priprema prijedlog. Biro (kolegij) odobrava i upućuje Vladi.	Da. Makroekonomski indikatori Ministarstva finansija.	Ne	Da, rasprava o državnom budžetu.	Da
Španija Senat	Generalni sekretar priprema prijedlog, a Biro (kolegij) odobrava.	Ne	Ne	Da. Na komisiji i na plenarnoj sjednici.	Da
Švedska	Administracija Parlamenta priprema prijedlog. Upravni odbor odlučuje i upućuje Vladi.	Ne	Teoretski mogući su Vladini amandmani, U praksi ne.	Da, u dvije faze. Razmatra se na komisijama i na plenarnoj sjednici.	Da. Uključuje se.
Norveška	Generalni sekretar, predsjedništvo usvaja i upućuje Ministarstvu finansija.	Ne. Tehničke smjernice Ministarstva finansija.	Ne	Da, na komisijama i na plenarnim sjednicama.	Da
Švicarska	Delegacija za administraciju.	/	/	Da, na komisijama i na plenarnim sjednicama.	Da

Izvori:

- The legal framework governing the budgetary autonomy of Parliaments, 19.03.2010., ECPRD Request 1396.
- Questionnaire for the Seminar “The Control of a Parliament over State Budgetary Spending / The Financial Autonomy of a Parliament”, 27.03.2009., ECPRD Request 1142